

§ 226

Dnr KS 2021/02368-2.8.3

Beslut - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Reservation

Elisabeth Unell (M), Anna Hård af Segerstad (M), Samuel Stengård (KD), Eleonore Lundkvist (M) och Emil Thessén (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för Elisabeth Unells (M) med fleras förslag.

Ärendebeskrivning

Claes Kugelberg (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott föreslagit att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att snarast tillse att en e-tjänst kommer till stånd på stadens hemsida där tips om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Kommunfullmäktige har den 2 december 2021 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till nämnden för personer med funktionsnedsättning, individ- och familjenämnden och äldrenämnden.

Samtliga remissinstanser har inkommit med remissvar.

Remissinstanserna har inkommit med i huvudsak följande synpunkter.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning framhåller att en visselblåsarfunktion redan finns som e-tjänst i staden. Nämnden anser därför att den existerande visselblåsarfunktionen kan användas för det ändamål som motionen anger.

Individ- och familjeförvaltningen har sedan 2006 arbetat metodiskt med att upptäcka försök till bedrägerier och utreda dessa. Det förekommer idag regelbundet att allmänheten tar kontakt med förvaltningen och förmedlar misstanke om att någon uppgett oriktiga uppgifter vilka sedan utreds. Nämnden menar att en e-tjänst i vilken medborgaren kan lämna uppgifter främst är ett komplement till den befintliga möjligheten att via telefon eller brev upplysa förvaltningen om misstänkta felaktiga utbetalningar.

Äldrenämnden bedömning är att det inte är svårigheter med att få in själva informationen gällande välfärdsbrott som är problemet utan snarare att kunna bevisa och utreda misstanken rent konkret. Nämnden anser att den redan existerande visselblåsarfunktionen kan användas för ändamålen som motionen anger och ser därför inget behov av ytterligare en tjänst.

I nämndernas yttranden framgår att de berörda förvaltningarna redan arbetar organiserat med att komma tillrätta med bidragsfusk. Det framgår även att anmälningar redan kommer in via andra vägar och individ- och familjeförvaltningen menar att en e-tjänst av den typ som föreslås i motionen främst skulle fungera som ett komplement till de andra kanalerna. Det framhålls också från vård- och omsorgsförvaltningen att svårigheten inte är att få in information om välfärdsbrott utan snarare att kunna utreda och bevisa misstanken. Stadsledningskontorets bedömning är därför att eventuella insatser för att komma tillrätta med välfärdsbrott därför i första hand bör läggas på detta område, då svårigheten inte är att få in informationen utan att kunna utreda ärendena.

Gällande förslaget från nämnden för personer med funktionsnedsättning och äldrenämnden om att den befintliga visselblåsarfunktionen skulle kunna användas för att rapportera välfärdsbrott så anser stadsledningskontoret att det inte är ett lämpligt alternativ. I riktlinjen för visselblåsarfunktionen framgår att den har inrättats för att underlätta för anmälare/visselblåsare att anmäla misstanke om korruption, oegentligheter och allvarliga missförhållanden i den egna verksamheten. Den är alltså inte avsedd för att externa personer ska kunna rapportera in välfärdsbrott. Bedömningen från stadsledningskontoret är därför att det inte är lämpligt att använda visselblåsarfunktionen till det ändamål som föreslås i motionen, då respektive syfte och målgrupp för tjänsterna är helt olika.

Det finns i övrigt redan ett webbformulär på Västerås stads hemsida där synpunkter och förslag på den kommunala verksamheten på ett enkelt sätt kan lämnas. Staden arbetar strukturerat med synpunkter och klagomål och enligt den policy som har antagits av kommunfullmäktige ska den som har synpunkter på verksamheten få svar eller återkoppling om var ärendet kommer att hanteras inom två dagar.

Stadsledningskontoret föreslår mot bakgrund av att det redan finns möjlighet att anmäla befarade välfärdsbrott via stadens hemsida att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Yrkanden

Elisabeth Unell (M), Samuel Stengård (KD) och Emil Thessén (-) yrkar bifall till motionen.

Staffan Jansson (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels bifall till motionen från Elisabeth Unell (M) med flera, dels bifall till stadsledningskontorets förslag från Staffan Jansson (S). Ordföranden föreslår en propositions-

ordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Kopia till

Äldrenämnden

Individ- och familjenämnden

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Kommunstyrelsen
Claes Danielsson
Epost: claes.danielsson@vasteras.se

Kopia till
Äldrenämnden
Individ- och familjenämnden
Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Ärendebeskrivning

Claes Kugelberg (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott föreslagit att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att snarast tillse att en e-tjänst kommer till stånd på stadens hemsida där tips om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Kommunfullmäktige har den 2 december 2021 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till nämnden för personer med funktionsnedsättning, individ- och familjenämnden och äldrenämnden.

Samtliga remissinstanser har inkommit med remissvar.

Remissinstanserna har inkommit med i huvudsak följande synpunkter.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning framhåller att en visselblåsarfunktion redan finns som e-tjänst i staden. Nämnden anser därför att den existerande visselblåsarfunktionen kan användas för det ändamål som motionen anger.

Individ- och familjeförvaltningen har sedan 2006 arbetat metodiskt med att upptäcka försök till bedrägerier och utreda dessa. Det förekommer idag regelbundet att allmänheten tar kontakt med förvaltningen och förmedlar misstanke om att någon uppgett oriktiga uppgifter vilka sedan utreds. Nämnden menar att en e-tjänst i vilken medborgaren kan lämna uppgifter främst är ett komplement till den befintliga möjligheten att via telefon eller brev upplysa förvaltningen om misstänkta felaktiga utbetalningar.

Äldrenämnden bedömning är att det inte är svårigheter med att få in själva informationen gällande välfärdsbrott som är problemet utan snarare att kunna bevisa och utreda misstanken rent konkret. Nämnden anser att den redan existerande visselblåsarfunktionen kan användas för ändamålen som motionen anger och ser därför inget behov av ytterligare en tjänst.

I nämndernas yttranden framgår att de berörda förvaltningarna redan arbetar organiserat med att komma tillrätta med bidragsfusk. Det framgår även att

anmälningar redan kommer in via andra vägar och individ- och familjeförvaltningen menar att en e-tjänst av den typ som föreslås i motionen främst skulle fungera som ett komplement till de andra kanalerna. Det framhålls också från vård- och omsorgsförvaltningen att svårigheten inte är att få in information om välfärdsbrott utan snarare att kunna utreda och bevisa misstanken. Stadsledningskontorets bedömning är därför att eventuella insatser för att komma tillrätta med välfärdsbrott därför i första hand bör läggas på detta område, då svårigheten inte är att få in informationen utan att kunna utreda ärendena.

Gällande förslaget från nämnden för personer med funktionsnedsättning och äldreomsorgen om att den befintliga visselblåsarfunktionen skulle kunna användas för att rapportera välfärdsbrott så anser stadsledningskontoret att det inte är ett lämpligt alternativ. I riktlinjen för visselblåsarfunktionen framgår att den har inrättats för att underlätta för anmälare/visselblåsare att anmäla misstanke om korruption, oegentligheter och allvarliga missförhållanden i den egna verksamheten. Den är alltså inte avsedd för att externa personer ska kunna rapportera in välfärdsbrott. Bedömningen från stadsledningskontoret är därför att det inte är lämpligt att använda visselblåsarfunktionen till det ändamål som föreslås i motionen, då respektive syfte och målgrupp för tjänsterna är helt olika.

Det finns i övrigt redan ett webbformulär på Västerås stads hemsida där synpunkter och förslag på den kommunala verksamheten på ett enkelt sätt kan lämnas. Staden arbetar strukturerat med synpunkter och klagomål och enligt den policy som har antagits av kommunfullmäktige ska den som har synpunkter på verksamheten få svar eller återkoppling om var ärendet kommer att hanteras inom två dagar.

Stadsledningskontoret föreslår mot bakgrund av att det redan finns möjlighet att anmäla befarade välfärdsbrott via stadens hemsida att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder inte någon ytterligare åtgärd.

Juridisk bedömning

Perspektivet ej relevant.

Ekonomisk bedömning

Då motionen föreslås avslås medför förslaget inga kostnader.

Hållbar utveckling

Perspektivet ej relevant.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Pia Svennerholm Moberg
Administrativ chef

§ 60

Dnr IFN 2021/00690-1.7.1

Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Beslut

Individ- och familjenämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Milena Axklo (C) deltar inte i beslutet.

Särskilt yttrande

Milena Axklo (C) lämnar in ett särskilt yttrande:

"Våra gemensamma medel ska nyttjas mycket varsamt för att säkerställa att de som faktiskt behöver kommunens hjälp också får den. Att missbruka systemet och ljuga för att medvetet få hjälp och bidrag som man inte har rätt till är förkastligt och olagligt. Det råder inga tvivel om att den som begår bidragsbrott också ska dömas för det. Emellertid är det inte enskilda individers ansvar att se till att dessa brottslingar ställs inför rätta. Det ansvaret är och förblir det offentligas.

Den sortens e-tjänst som moderaternas motion rör riskerar att föra oss ett steg närmare ett angiverisamhälle. Ett samhälle utan tillit som står långt från det öppna och fria samhälle som Sverige är och ska fortsätta vara. I de fall systemet brister och hjälpen hamnar i oärliga händer är det det offentligas ansvar att dessa brottslingar lagförs. Istället för att införa en tjänst i Västerås där medborgare anmäler varandra separat från rättsväsendet behöver vi istället stärka de offentliga instanser som arbetar mot denna brottslighet. Just resursbrist anses vara en av anledningarna till att inte fler bidragsbrottslingar ställs inför rätta även i Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14).

Medborgare ska kunna lita på att det offentliga har de resurser som krävs för att förekomma, förebygga och upptäcka bidragsbrott. Medborgare i Västerås ska inte behöva övervaka varandra utan måste kunna lita på att den gemensamma hjälp som kommunen administrerar hamnar rätt från början."

Ärendebeskrivning

Moderaterna (M) har inkommit med en motion enligt vilken de föreslår en e-tjänst att använda för att upplysa kommunen om ett misstänkt välfärdsbrott.

Förvaltningen bedömer att en sådan e-tjänst är ett bra komplement till de möjligheter som idag finns för att lämna uppgifter om ett misstänkt försök till bedrägeri.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen, Västerås stad

Individ- och familjeförvaltningen
Jonas Boman
Epost: jonas.boman@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen, Västerås stad

Individ- och familjeförvaltningen

Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Moderaterna (M) har inkommit med en motion enligt vilken de föreslår en e-tjänst att använda för att upplysa kommunen om ett misstänkt välfärdsbrott.

Förvaltningen bedömer att en sådan e-tjänst är ett bra komplement till de möjligheter som idag finns för att lämna uppgifter om ett misstänkt försök till bedrägeri.

VÄSTERÅS STAD

Individ- och familjförvaltningen

Jonas Boman

Yttrande över Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Moderaterna (M) har inkommit med en motion till fullmäktige. I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att snarast tillse att en e-tjänst kommer till stånd på stadens hemsida där tips om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Inom Individ- och familjenämnden handläggs ansökan om ekonomiskt bistånd i enlighet med SoL (Socialtjänstlagen). Under 2021 erhöll i snitt ca 1 900 hushåll ekonomiskt bistånd varje månad. Sedan våren 2020 ges möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd via en digital tjänst vilken används av ca 80% av de sökande. Verksamheten arbetar i enlighet med den av Individ- och familjenämnden godkända Västeråsmodellen vilken bland annat innebär regelbundna personliga möten med de sökande. Uppföljning sker månatligen i vilka planen för att uppnå självförsörjning revideras utifrån den enskildes individuella behov. Verksamheten samverkar nära AME (arbetsmarknadsenheterna).

Individ- och familjförvaltningen har sedan 2006 arbetat metodiskt med att upptäcka försök till bedrägerier och utreda dessa. Arbetet har utvecklats till att det idag finns ett särskilt team som arbetar enbart med felaktiga utbetalningar. Det finns en etablerad samverkan med polismyndigheten som övertar utredningar för brottsutredning och eventuell lagföring. Samarbetet utvecklas kontinuerligt vilket gör att polisen har fått god kunskap om ekonomiskt bistånd och om felaktiga utbetalningar. Under 2021 aktualiserades 177 ärenden för felaktig utbetalning. 47 av dessa ledde till polisanmälan. Nio ärenden ledde till åtal varav sex personer dömdes för bidragsbrott. I ärenden med en konstaterat felaktig utbetalning kräver förvaltningen åter medel som utbetalats felaktigt vilket kan ske via domstol – Tingsrätt eller Förvaltningsrätt – eller genom beslut som fattas av förvaltningen. Under 2021 återbetalades 935 702:- till förvaltningen från personer som fått en felaktig utbetalning.

För att förvaltningen ska kunna utreda misstänkta felaktiga utbetalningar behövs ett underlag för att kunna starta en utredning. Det förekommer idag regelbundet att allmänheten tar kontakt med förvaltningen och förmedlar misstanke om att någon uppgett oriktiga uppgifter vilka sedan utreds. En e-tjänst i vilken medborgaren kan lämna uppgifter är ett komplement till den befintliga möjligheten att via telefon eller brev upplysa förvaltningen med uppgifter om misstänkta felaktiga utbetalningar. Förvaltningen förordar att en sådan tjänst också ska innefatta möjlighet att lämna uppgifter rörande andra former av välfärdsbrott än ekonomiskt bistånd som kan begås mot en kommun.

§ 76

Dnr NF 2021/00474-1.7.1

Beslut - Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Beslut

Nämnden för personer med funktionsnedsättning antar förvaltningens förslag till yttrande daterat 9 mars 2022 samt överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

En motion har inkommit från Moderaterna angående att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillse att en e-tjänst finns på stadens hemsida där uppgifter om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Remissvaret ska inkomma till kommunstyrelsen senast den 31 mars 2022.

En visuellblåsarfunktion som uppfyller den efterfrågade e-tjänsten finns redan på stadens hemsida. Den tillhörande informationstexten bör dock även inkludera välfärdsbrott som en av anmälningsgrunderna och sökbarheten för funktionen bör förbättras.

Vård- och omsorgsförvaltningen har till nämnden för personer med funktionsnedsättning lämnat följande förslag till beslut:

Nämnden för personer med funktionsnedsättning antar förvaltningens förslag till yttrande daterat 9 mars 2022 samt överlämnar det till kommunstyrelsen.

Kopia till

Kommunstyrelsen, Västerås stad

Vård- och omsorgsförvaltningen
Matilda Funkquist Cullinan
Epost: matilda.funkquist.cullinan@vasteras.se

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Motionen

En motion har inkommit från Moderaterna angående att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillse att en e-tjänst finns på stadens hemsida där uppgifter om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Visselblåsarfunktion

En visselblåsarfunktion finns redan som e-tjänst i staden som kan användas för ändamålet. Den ligger i dagsläget på hemsidan under Kommun och politik – Synpunkter och förslag – Visselblåsarfunktion. Informationen kopplat till funktionen uppger att den kan användas till korruption, oegentligheter eller allvarliga missförhållanden i stadens verksamheter. Ytterligare exempel inkluderar mutor, förtroendeskadliga beteenden och kränkningar av grundläggande fri- och rättigheter.

Anmälaren kan även välja att vara anonym.

Vissa svårigheter finns dock att hitta funktionen då den inte är sökbar i söktexten. Sökningen ”visselblåsare” ger heller inga träffar på hemsidan. Användning av funktionen kräver därför viss kunskap om var den finns för att användaren ska kunna klicka sig rätt.

Sammantaget

Nämnden anser att den redan existerande visselblåsarfunktionen kan användas för ändamålen som motionen anger. Dock bör sökbarheten för funktionen förbättras samt informationstexten inkludera välfärdsbrott som en av anmälningsgrunderna.

§ 98

Dnr AN 2021/01276-1.7.1

Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Beslut

Äldrenämnden beslutar att yttrandet daterat den 11 april 2022 antas och överlämnas till kommunstyrelsen.

Särskilt yttrande

Anna Nordin (M) anmäler ett särskilt yttrande:

Angreppen mot välfärdssystemen är idag omfattande. För att hejda utflödet av skattepengar och missbruk av folkbokföringsbestämmelser måste alla offentliga aktörer ta problemen på allvar. Inrättandet av en e-tjänst där medborgare enkelt och anonymt kan flagga för misstankar om välfärdsbrott är ett sätt för staden att både agera och ge en tydlig signal om att vi i Västerås inte accepterar fusk och angrepp på det gemensamma. I tjänstemannaskrivelsen är man negativ till en ny e-tjänst och hänvisar till den befintliga visselblåsarfunktionen. I beskrivningen av visselblåsarfunktionen säger man, trots att den anses kunna ersätta den tjänst som föreslås i motionen, att den inte är sökbar på hemsidan och att den inte går att hitta utan kunskap. Samtidigt skriver man att endast ett 20-tal anmälningar har gjorts via visselblåsarfunktionen, underförstått att det med så få anmälningar inte behövs ytterligare en e-tjänst. Det låga antalet anmälningar kan omvänt också vara en logisk följd av att visselblåsarfunktionen inte är sökbar. En ytterligare försvårande faktor är att Kommunfullmäktige i mars 2022 beslutat om att avsluta det uppdrag som innebär att visselblåsarfunktionen ska marknadsföras. Visselblåsarfunktionen har alltså, utöver att de två e-tjänsterna inte ha samma syfte, inte förutsättningar att ersätta den tjänst som föreslås i motionen. Vidare påpekar man i tjänstemannayttrandet att staden inte kan bedriva polisiärt utredningsarbete. Det är en uppenbar missuppfattning av vad motionen syftar till. Information om välfärdsbrott som lämnas anonymt till staden via en e-tjänst kan utgöra grund för en polisanmälan från stadens sida, vilket därigenom möjliggör att polisen kan förhindra och förebygga brott eller bidra till lagföring. Yttrandet från Äldrenämnden är vinklat till förmån för det egna förslaget till beslut som skickas med till Kommunstyrelsen. De fördelar, med en e-tjänst för att anmäla välfärdsbrott som beskrivet i motionen, saknas helt. Då äldrenämnden redan fått ytterligare tid för att inkomma med yttrandet till Kommunstyrelsen är det inte rimligt att åter igen begära återremiss, utan vi inlämnar istället våra synpunkter genom ovanstående särskilda yttrande.

Ärendebeskrivning

En motion har inkommit från Moderaterna innehållande att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillse att en e-tjänst finns på stadens hemsida där uppgifter om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Remissvaret skulle vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 mars 2022.

Äldrenämnden har fått anstånd att inkomma med remissvaret till efter nämndens sammanträde i april.

En e-tjänst gällande visselblåsare finns redan på stadens hemsida vilken skulle kunna användas för det efterfrågade användningsområdet. Visst förtydligande i informationstexten skulle dock kunna göras samt att förbättra sökbarheten på funktionen. I det fall en ny tjänst ska tas fram vill nämnden framhålla behovet av en tjänst som kan hantera sekretess och känsliga personuppgifter.

Vård- och omsorgsförvaltningen har till äldrenämnden lämnat följande förslag till beslut:

Äldrenämnden beslutar att yttrandet daterat den 11 april 2022 antas och överlämnas till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Jonas Cronert (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen, Västerås stad

Vård och omsorgsförvaltningen
Matilda Funkquist Cullinan
Epost: matilda.funkquist.cullinan@vasteras.se

Äldrenämnden

Remiss - Motion från (M) om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott

Motionen

En motion har inkommit från Moderaterna angående att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillse att en e-tjänst finns på stadens hemsida där uppgifter om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt.

Existerande e-tjänst

En visselblåsarfunktion finns redan som e-tjänst i staden som kan användas för ändamålet. Den ligger i dagsläget på hemsidan under Kommun och politik – Synpunkter och förslag – Visselblåsarfunktion. Informationen kopplat till funktionen uppger att den kan användas för anmälan om korruption, oegentligheter eller allvarliga missförhållanden i stadens verksamheter. Anmälaren kan även välja att vara anonym. Tjänsten är inte klassad för att hantera sekretessinformation eller känsliga personuppgifter men om sådan information inkommer så görs individuella bedömningar om hur handlingen ska hanteras vid eventuella begäran om utlämnanden.

Vissa svårigheter finns dock att hitta funktionen då den inte är sökbar i söktexten och kräver viss kunskap om var funktionen finns för att användaren ska kunna klicka sig rätt.

Sedan tjänsten lanserades för 1,5 år sedan har ett 20-tal anmälningar kommit in. Av dem har tre anmälningar utretts av stadsledningskontoret och en har lett till åtgärd. Ingen av de inkomna anmälningarna har rört äldrenämndens verksamhetsområde.

Förvaltningens uppdrag vad gäller välfärdsbrott

Äldrenämnden har ansvar att följa upp och granska de avtal där kommunen lämnat över skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare. Uppföljningen och granskningen är kopplad till det civilrättsliga avtal som tecknats och inte till det eventuella brottet som regleras i brottsbalken.

Förvaltningens arbete kring förhindrandet av välfärdsbrott

Informationen om misstänkta välfärdsbrott kommer i dagsläget i huvudsak in genom synpunkter och klagomål, direkt till beställaren eller ersättningscontrollern och via fackliga organisationer.

Enheterna Beställning, upphandling och avtal (BUA) och Enheten för kontroll och granskning (EKG) arbetar med avtalsuppföljningar av utförare och leverantörer samt kontroller för att minska välfärdsbrott och bedrägerier inom kommunens uppdrag. Individärenden följs regelbundet upp och granskas av biståndsenheten och när eventuella oegentligheter upptäcks rapporteras detta till EKG och BUA för fortsatt hantering.

Förvaltningen har även samarbeten med andra myndigheter så som Försäkringskassan och polisen kring välfärdsbrott.

Ärenden rörande misstänkta välfärdsbrott

Inom äldrenämndernas verksamhetsområde har hittills ett företag polisanmälts och ett företag ligger för förhandling i domstol gällande avtalsbrott.

Vad gäller misstänka välfärdsbrott begångna av enskilda individer är det svårt att säga hur vanligt förekommande det är men det finns inga polisanmälningar i dagsläget inom individärenden. Förvaltningens uppfattning är att fusk förekommer och att det eventuellt är vanligare inom anhöriganställningar. Det finns svårigheter för förvaltningen att kunna granska och bedöma riktigheten i sjukintyg och läkarutlåtanden och uppgifter och ansökningar som inkommer från anhöriga.

Förvaltningens bedömning är att det inte är svårigheter med att få in själva informationen gällande välfärdsbrott som är problemet utan snarare att kunna bevisa och utreda misstanken rent konkret.

Behov av tillskapande av särskild e-tjänst

Förvaltningen ser inget behov av ytterligare en e-tjänst för enbart anmälan av misstänkta välfärdsbrott. Generellt innebär flera specifika e-tjänster svårigheter för medborgare att hitta vilken e-tjänst som ska tillämpas och hanteringen av det material som inkommer måste också tas om hand på korrekt sätt. Det ger även intrycket av att kommunen då ”tar hand om” anmälan om misstänkt brottlighet vilket kan leda till att enskild inte anmäler misstanken hos polisen. Då den närliggande visseblåsarfunktionen finns kan viss förvirring eventuellt uppstå.

Stadsledningskontorets säkerhetsenhet menar att kommunen inte bör försöka överta statliga uppgifter eller bidra till att anmälan inkommer till fel myndighet då vi inte får bedriva polisiärt utredningsarbete.

Sekretess och känsliga personuppgifter

En e-tjänst gällande anmälan om misstänkta välfärdsbrott kommer med största sannolikhet innebära uppgifter som skyddas av sekretess. Uppgifterna kan även komma att innebära känsliga personuppgifter enligt dataskyddslagstiftning. Sådan information måste hanteras av en väldigt liten grupp personer och förvaras och skickas på ett skyddat sätt för att tillvarata den enskildes integritet och lagstadgade skydd. En ny tjänst måste därför uppnå rätt säkerhetsklassning.

Sammantaget

Förvaltningen anser att den redan existerande visselblåsarfunktionen kan användas för ändamålen som motionen anger och förvaltningen ser därför inget behov av ytterligare en tjänst. Dock skulle informationstexten kunna inkludera även välfärdsbrott som en av anmälningsgrunderna. Sökbarheten för funktionen skulle även kunna förbättras.

I det fall en ny e-tjänst tas fram vill förvaltningen påpeka behovet av en tjänst som uppfyller kraven på hantering av sekretess och känsliga personuppgifter.

2021-11-25

Motion om e-tjänst för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott.

Det förekommer ett omfattande fusk inom våra välfärdssystem och stora belopp betalas felaktigt ut till personer eller företag som inte har rätt till dessa pengar. Det sägs ibland att våra välfärdsystem har blivit de kriminellas bankomat.

Enligt olika uppgifter som cirkulerar i media uppgår dessa välfärdsbrott till mellan 13 och 20 miljarder per år. Ofattbart mycket pengar.

Stefan Lövens regering visade dådkraft för ett tag sedan och beslöt inrätta en ny statlig myndighet för systemövergripande kontroll av utbetalningar från välfärdssystemen. Ett stort antal myndigheter får dessutom extra anslag för att bekämpa välfärdsbrott. Åtgärder som borde ha vidtagits för länge sedan.

Men många välfärdsbrott är kända av grannar, arbetskamrater, skolkamrater och släktingar och flera av dessa brott skulle troligen upptäckas om det fanns ett enkelt sätt att anonymt kunna tipsa om det befarade brottet. Om det på Västerås hemsida fanns en e-tjänst dit det går att anonymt tipsa om misstänkta välfärdsbrott skulle troligen många brott upptäckas och beivras,

Andra kommuner har redan e-tjänster på plats för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott. På en hemsida står det:

”Tipsa om misstänkta felaktiga utbetalningar eller bidragsbrott inom försörjningsstöd (socialbidrag)”

Våra välfärdssystem är konstruerade för ett samhälle där alla vill göra rätt för sig och inte ligga samhället till last. Men nu har vi fått grupper som inte känner solidaritet med samhället och som på såväl lagliga som olagliga sätt försöker mjölka våra välfärdssystem på så mycket pengar som möjligt. Det måste vi beivra med alla till buds stående medel. Välfärdsbrotten måste stoppas.

Jag föreslår därför:

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att snarast tillse att en e-tjänst kommer till stånd på stadens hemsida där tips om befarade välfärdsbrott kan lämnas anonymt

Claes Kugelberg (M)